

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**Соціальне і правове забезпечення волонтерської
діяльності в Україні в умовах безпекових викликів**

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
27 квітня 2023 року*

Київ – 2023

УДК 342.349.3:364-322(477)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 27.04.2023 р.).

Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова, Р. Г. Драпушка; Навчально-науковий інститут права УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 27 квітня 2023 р.). Київ, 2023. 246 ст.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів» містять короткий зміст результатів науково-дослідних робіт студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників та наукових співробітників закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячений актуальним проблемам соціального захисту, охорони здоров'я, правового регулювання та підтримки волонтерів, а також аналізу практики застосування законодавчих та нормативних актів у цій сфері. Збірник містить цінну інформацію для дослідників, викладачів, практиків та всіх, хто цікавиться проблемами волонтерства в Україні та має намір допомогти розвитку цього напрямку в державі.

Розраховано на усіх зацікавлених проблемами волонтерської діяльності в їх соціальних і правових аспектах.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

©Автори публікацій, 2023

©Навчально-науковий інститут права, 2023

©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

ГАВРОНСЬКА ТЕТЯНА,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Навчально-наукового інституту права
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК СЛУЖІННЯ І ДОПОМОГА ІНШИМ

Благодійний рух в Україні останнім часом дуже активно зростає та розвивається. Допомогти всім тим, хто реально цього потребує сьогодні, можна в один клік – відправивши посильну суму на адресу відповідної організації, яка реально надає допомогу. Проте не завжди такої допомоги достатньо – часто потрібні конкретні дії людини там де вона знаходиться або поруч. Ми з вами бачимо як волонтери проводять евакуацію з гарячих точок бойових зіткнень, рятуючи кожного хто цього потребує. Волонтери займаються різними напрямками діяльності, а саме: доставка продуктів харчування та одягу, допомога медичним працівникам, організація обідів для безпритульних, догляд за хворими та багато іншого. Цю роботу виконують волонтери – люди які добровільно та безкоштовно займаються громадсько-корисною діяльністю. Ми хочемо жити в успішній країні. А країну визначають люди. Коли кожен небадуже ставиться до свого оточення і вирішує проблеми, які його турбують, тоді можна з впевненістю говорити, що країна розвивається.

Волонтерство – це діяльність, яка здійснюється добровільно для суспільства чи окремих соціальних груп, без без розрахунку на винагороду. Французьке слово *volontaire* (волонтер) походить від латинського *voluntarius* (добровільний). Волонтери – це звичайні люди, які вкладають свій час, талант чи ресурси у втілення соціально корисних проєктів. Робити добрі справи, які так необхідні тим хто в них має потребу, можуть усі: діти, дорослі, люди з підвищеними потребами, компанії, агенції і навіть цілі країни. Навіть одна добра справа здатна змінити суспільство,

країну та світ на краще. Це люди, які добровільно надають безоплатну допомогу людям, які потребують особливої підтримки та соціального захисту, або державі, некомерційній чи громадській організації. Таким чином, волонтерами стають не з фінансових спонукань, а заради добровільної допомоги іншим та набуття безцінного життєвого досвіду. Адже регулярно і усвідомлено допомагаючи іншим людина дарує їм свій час, вміння та ресурси. І натомість отримує щось значуще: знання, навички, досвід, коло соратників, нові знайомства.

На сьогодні волонтерські організації існують у 80-ти країнах світу. Близько 110 мільйонів людей щорічно беруть участь у добровільних програмах, де допомагають у сферах освіти, охорони здоров'я, екології, соціального захисту та багатьох інших.

В Україні волонтерська діяльність окреслена в правовому полі. Закон України «Про волонтерську діяльність» визначає в розділі I «Загальні положення», стаття 1. Волонтерська діяльність та основні засади її провадження. Волонтерська діяльність – добровільна соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами [1]. У розділі II «Особливості правового статусу волонтерів та діяльності волонтерської організації» відображають соціальне і правове становище. У разі загибелі (смерті) волонтера одноразова грошова допомога виплачується у розмірі 500 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на дату загибелі (смерті), членам сім'ї, батькам та утриманцям загиблого (померлого) волонтера у рівних частинах. У разі встановлення інвалідності внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва) одноразова грошова допомога виплачується волонтеру залежно від групи інвалідності у розмірі: Якщо одна із зазначених осіб відмовляється від отримання одноразової грошової допомоги, її частина розподіляється між іншими особами, які мають право на її отримання у рівних частинах: 250 прожиткових мінімумів, встановлених законом для

працездатних осіб, особам з інвалідністю I групи, 200 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб, особам з інвалідністю II групи, 150 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб, особам з інвалідністю III групи [1]. Також виплачується одноразова грошова допомога волонтерів в разі настання інвалідності. Така процедура прописана у Постанові Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 604 [3].

Волонтерство посилює зв'язки між людьми, допомагає почуватися важливішим і причетним до суспільства. В Україні є декілька, великих напрямків волонтерства. Один із напрямків це військове волонтерство. Допомога військовим буває дуже різною — від фінансування проектів до власної участі у ролі психолога чи організатора акцій. Наразі є велика потреба у професіоналізації і таких волонтерів, посилення їхньої організаційної спроможності та залученні професійних менеджерів. Це дуже важкий напрямок волонтерства.

Волонтери – це люди, які думають по-іншому. Вони щодня працюють заради країни і хочуть змінити світ. Війна в Україні підштовхнула багато людей стати волонтерами, щоб допомогти тим хто втратив близьких, дім, став інвалідом. Організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, провадять свою діяльність за програмами або планами, узгодженими з відповідними центральними органами виконавчої влади та у разі потреби з місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування для залучення волонтерів до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру завчасно формують списки волонтерів, які пройшли відповідну підготовку (інструктаж) [2].

Волонтер, який залучається до надання волонтерської допомоги, повинен пройти навчання (інструктаж), та у разі потреби подальшу підготовку (перепідготовку) залежно від напрямку та специфіки волонтерської діяльності.

З початком війни в Україні піднімається волонтерський рух, ще з більшою силою, коли серед іншого волонтери допомагають пацієнтам лікарень матеріально чи морально, донатять на Збройні сили, плетуть маскувальні сітки та роблять окопні свічки, вивозять з під обстрілів цілі сім'ї ризикуючи власним життям, волонтерами часто стають студенти-медики, друзі чи родичі хворого, громадські активісти чи просто небайдужі громадяни, журналісти, бізнесмени. І якщо про допомогу замислювались ті, кого спіткала біда, то тепер суспільство пробуджується, волонтерами часто стають люди, які просто хочуть допомогти. Всі українці згуртувались як нація та гуртом допомагали давати відсіч окупантам. Початком такої згуртованості були перші дні війни, які в подальшому стали взірцем національної єдності українського народу і гуртуючи весь світ в боротьбі з імперськими амбіціями держави терориста та агресора.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про волонтерську діяльність» 2011 р., редакція від 31.03.2023 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 556 «Про затвердження Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2015-%D0%BF#n9>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 604 «Деякі питання виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройного конфлікту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/604-2015-%D0%BF#Text>